

LA TRIBUNA

Pensar i preparar el futur

Hem de tornar de les nostres vacances mentals

JAUME
BARTUMEU
CASSANY
Excap de Govern

Un projecte polític modern, l'acord d'associació amb Europa, en un marc polític, i gairebé podríem dir cultural, endarrerit i conservador, aquesta és la situació en què es troba Andorra. El país ha de fer front al desafiament d'un entorn que canvia més de pressa que ell.

Tenim necessitat d'una Europa que ens protegeixi, ens cal adaptar al món d'avui i de demà.

Jacques Attali ha escrit que entre les característiques que diferencien les persones, les empreses, els pobles i les nacions, una de les més importants és la que permet distingir els que estan sempre desperts, alerta, dels que, al contrari, s'accontenten d'aprofitar les alegries del moment, de buscar el que pot aportar petits plaers immediats, temes de conversa fútils, gratificacions irrisòries, mentre van mirant amb indiferència les dificultats de l'entorn i s'escapoleixen de parlar de les qüestions incòmodes.

L'assagista i escriptor francès descrivia a *Les Echos*, el 17 de maig, les vacances mentals com el verí del nostre temps. Ho tradueixo del francès:

“Els que estan desperts es preocupen de les males notícies, els vividors només escolten les bones. Els primers intenten esbrinar els misteris del futur, els segons troben en el present totes les rasons de ser feliços. Els primers estan a l'aguait del món, els segons estan de vacances mentals.”

Penso que en aquests moments les andorranes i els andorrans no ens podem pas permetre unes vacances mentals. Hem d'estar a l'aguait, no pas perquè hàgim d'inquietar-nos per no res, sinó

perquè la nostra història més recent ens ha demostrat prou bé que girar-nos d'esquena a Europa no ens ajudarà a sobreviure ni a preservar la nostra sobirania. Esmentant dos exemples prou clars.

El primer el vam viure el 10 de març del 2015, quatre anys després de la conclusió de l'acord monetari i tres anys després de la seva entrada en vigor. Una agència estatal nord-americana, el “FinCen”, que depèn del Departament del Tresor del govern dels Estats Units d'Amèrica, va publicar una nota sobre el sistema financer andorrà que va portar a la immediata intervenció d'una entitat bancària, la Banca Privada d'Andorra, per l'autoritat financera del país, l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

La crisi bancària fou d'enormes proporcions i encara no ha estat resolta. Hi ha hagut però nombroses incidències i conseqüències negatives per a persones, famílies, empreses i patrimonis del país.

Estic fermament convençut que si el març del 2015 Andorra no hagués disposat de l'acord monetari amb la Unió Europea, que havia consolidat la credibilitat internacional i la qualitat del sistema financer andorrà, augmentant les garanties per als dipositants i per als clients de les entitats bancà-

ries i financeres, aquella enorme sotragada hauria portat al col·lapse del sistema financer andorrà i, de retruc, del país.

He comentat repetidament aquesta qüestió amb responsables de les entitats bancàries del país, i, sense trair cap secret de les converses, penso poder afirmar que hi ha un consens generalitzat en considerar que l'acord monetari i la bona relació amb la UE va permetre, l'any 2015, aguantar la sotragada en el sector financer.

Aquest exemple em permet afirmar que si el govern que jo encapçalava no hagués rubricat el mes de gener del 2010 un acord monetari amb la Unió Europea el país hauria tingut greus problemes, el març del 2015.

El segon exemple que vull esmentar fou la pandèmia de la covid-19, el mes de març del 2020. Andorra es va trobar amb l'aigua al coll i només la benevolència de França, Espanya i Portugal ens va permetre aconseguir, amb força dificultats i patiments, vacunes suficients per a la població del país.

Si haguéssim tingut, en aquells dolorosos moments, un acord d'associació amb la Unió Europea, de segur que no hauríem hagut de duplicar als nostres veïns i amics aquell suport, que no ens

van pas negar, sinó que tot hauria estat més fàcilment encarrilat dins dels mecanismes de l'associació amb la Unió Europea.

Insisteixo, doncs, que Andorra no es pot pas permetre mantenir-se en vacances mentals. S'ha de despertar. Com més aviat millor, perquè això de “qui dia passa any empeny” s'ha acabat.

Ens hem de despertar no solament per preservar el que s'ha aconseguit durant els darrers cinquanta anys amb els sacrificis de tanta gent magnífica que s'ha deixat, literalment, la pell i la carcanada per fer créixer Andorra. S'ha de fer, ho hem de fer, per tirar endavant un gran projecte de futur, un projecte durador i sostenible de país.

I encara que alguns sectors poderosos d'avui, que com sempre estiren els fils des de l'ombra, no tinguin interès en l'acord d'associació, encara que el “campi qui pugui” és la llei dels més forts, el país, la nació andorrana, necessita aquest gran projecte de futur.

Si Andorra no reacciona immediatament, si bona part de la ciutadania continua escarxofant-se en les seves vacances mentals, si no ens comprometem en un gran projecte mobilitzador, hi haurà un amarg despertar.

Aviat, potser quan encara molt seran a la platja aquest estiu, s'aldonaràn que els seus llocs de treball perllenen, que el seu nivell de vida s'enfonsa. Serà massa tard.

I al davant seu no hi haurà pas cap alternativa perquè els que perdiquen insidiosament que val més quedar-se com estem no trobaran pas arguments per justificar, a toro passat, que ja res no serà com abans i que no ens podem quedar com estàvem perquè l'altra part contractant, la Comissió Europea, ens dirà que la situació i, en conseqüència, les condicions, han canviat.

Un canvi que, si us plau per força, serà a pitjor.